

EL PAPER CABDAL DE LES DIPUTACIONS CATALANES

Estructures d'Estat

Joan Reñé i Huguet
President de la
Diputació de Lleida

L'any vinent celebrarem dues efemèrides molt importants. L'una, el tres-cents aniversari de la culminació de la invasió borbònica del Principat de Catalunya durant la Guerra de Successió (1714) i, l'altra, el centenari del naixement de la Mancomunitat de Catalunya (1914), a partir de la unió lliure i solidària de les quatre diputacions catalanes.

La primera, representa la pèrdua de les llibertats catalanes. L'abolició de les constitucions del Principat i la genuflexió de Catalunya als esquemes rígidament centralistes de la monarquia borbònica, amb la implantació dels decrets de Nova Planta, l'esperit dels quals resumia aquella famosa providència (tan wertiana, d'altra banda) del fiscal del Consejo de Castilla adreçada als corregidors del Principat: "Pondrá el mayor cuidado en introducir la lengua castellana, a cuyo fin dará las providencias más templadas y disimuladas para que se consiga el efecto, sin que se note el cuidado".

La segona efemèride, la Mancomunitat, representa el renaixement polític de Catalunya, perfectament visualitzat en el primer discurs del president Prat de la Riba, quan diu "la Mancomunitat clou un període que comença amb la caiguda de Barcelona, amb el Decret de Nova Planta i n'inicia un altre, que és el demà".

Aquest demà es traduí a les terres de Lleida en una gran acció sobre el territori, com ara, la construcció de la xarxa viària per acabar amb

l'aïllament d'uns dos-cents municipis catalans, molts dels quals eren a la demarcació de Lleida; el desenvolupament de la xarxa automàtica de telefonia; la creació de l'Escola Superior d'Agricultura i l'Escola de Comerç Local a Lleida; el trasllat de les pintures romàniques del Pirineu a Barcelona o la recuperació dels monestirs de Sant Pere d'Àger, Santa Maria de Covet i Vallbona de les Monges. Mai en tan poc temps i amb tan pocs mitjans (només els de les diputacions) s'havia fet tant.

L'actual estructuració territorial i administrativa de Catalunya és el resultat, doncs, d'aquest llarg procés històric, durant el qual les diputacions catalanes han desenvolupat un paper cabdal en l'ordenació administrativa del país, especialment durant períodes excepcionals de la nostra història, com el decenni de la Mancomunitat de Catalunya (1914-1924), la integració de les diputacions dins de la Comissaria de la Generalitat (1931) o la recuperació de la Generalitat provisional (1977), a l'inici de l'etapa democràtica, estretament vinculada a les actuals diputacions.

Aquests dies la Diputació de Lleida i la Conselleria de Cultura hem signat l'acta de Lliurament i Recepció del Fons Documental de la Comissaria de la Generalitat de Catalunya a Lleida. És a dir, tota la documentació generada i conservada per la Diputació de Lleida del període 1931-1938.

Aquest fet ens ha permès de tenir una visió en perspectiva de les funcions de les diputacions d'aquella època. D'entrada s'observa una forta implicació de l'ens amb el territori, que es manifesta en una profunda vocació de servei a tots els pobles de les comarques de Lleida

'Les famoses estructures d'Estat que proposa el president Mas van començar a bastir-se en el segle XX, fent bona la sentència de l'escriptor i filòsof Francesc Pujols quan deia que el pensament català rebrota sempre i sobreviu als seus il·lusos enterradors'

i a la seva capital, amb el desplegament de polítiques d'orientació clarament municipalista (ajut a entitats, associacions i municipis) i accions netament compromeses amb l'assistència social (ajut a persones i famílies desfavorides).

És curiós de constatar com les funcions desplegades per la Comissaria de la Generalitat són molts semblants a les que realitzen les actuals diputacions, amb una acció de govern centrada en benestar social i sanitat, ensenyament (múltiples ajuts a la construcció o millora de centres docents de totes les comarques de Lleida), intervenció en infraestructures a tot el territori (carreteres i camins veïnals), cessions patrimonials a la ciutat de Lleida, desenvolupament social i econòmic (distribució d'ajuts a municipis que presenten taxes d'atur elevades) o promoció de la cultura i entitats culturals (beques per al perfeccionament acadèmic de metges, músics, pintors i suport econòmic a l'Orquestra Filharmònica de Lleida).

De tot plegat podem constatar que la funció de les diputacions catalanes (evidentment en els períodes democràtics) ha estat un factor determinant en el desenvolupament social i econòmic del país. Que els governants d'aquells temps eren gent molt avançada, amb una profunda convicció de país i una acció política clarament arrelada a la realitat social i nacional de l'època.

Les famoses estructures d'estat que proposa el president Mas van començar a bastir-se en aquelles èpoques, fent bona la sentència de l'escriptor i filòsof Francesc Pujols quan deia que el pensament català rebrota sempre i sobreviu als seus il·lusos enterradors.

GLOSSA DEL BISBE

Pedres vives al cor de l'Església

Joan Piris
Bisbe de Lleida

Vull fer una crida a reconèixer, estimar i agrair allò que representen els consagrats per vocació en la vida contemplativa i tot el seu ric patrimoni espiritual. I ho faig en comunió amb l'Església universal el diumenge de la Trinitat Santa, quan "contemplem" el Déu-llar, el Déu-família, el Déu-comunitat, el Déu-amor...

Una gran orant del segle XX, escriu: "En el diàleg silencios del cor amb Déu es preparen les pedres vives de les quals està construït el regne de Déu. (...) L'entrega d'amor incondicional a Déu i la resposta

divina són l'exaltació més gran que pot aconseguir un cor humà... Les ànimes que ho han aconseguit constitueixen veritablement el cor de l'Església... Amagades amb Crist en Déu no poden sinó transmetre als altres cors l'amor diví del qual són plenes, i d'aquesta manera cooperen en el perfeccionament de tots..." (Edith Stein).

Sabem que l'amor del cristià, abans que un manament, és una resposta al do de l'amor de Déu que hem experimentat. Ser cristià és comunicar l'amor que se'ns dona, que ens omple gratuïtament i ens desborda.

I creure és trobar-se amb Ell i amb el seu do i sentir-se provocats

necessàriament a donar-nos als altres, perquè "l'Amor a Déu i l'amor al proïsme són inseparables, són

un únic manament... ambdós vénen de l'amor que ve de Déu, que ens ha estimat primer".

Cal demanar al Senyor el do de saber distingir l'amor verdader de l'amor que es pot fingir i degradar, perquè tot amor fals té data de caducitat.

L'amor verdader és com la sal, el llevat, el pa, l'aigua, el foc... Són imatges evangèliques que expressen una mateixa realitat: que aquell qui estima d'aquesta manera està destinat a desaparèixer perquè uns altres creixin, es reforcin, canviïn.

L'amor verdader és 'lligar-se' o 'lliurar-se' així amb un acte de llibertat.

L'autèntica llibertat neix allí on hom és capaç de prendre una decisió com aquesta i sense cap necessitat o obligació.

Aquesta ha estat l'experiència pasqual de Jesús que es lliura per pur amor (lligant-se incondicionalment a la nostra humanitat) i aquest és el camí per a un seguiment evangèlic.

Ens ha de commoure i atreure la grandesa i la gratuïtat d'un amor així.

És un amor que comporta l'alegria de la donació, la renúncia i la generositat fins a l'oblació de la pròpia vida.

Rebeu la salutació del vostre germà bisbe.